

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

IV. Exploditur duplex Grotii sententia; prior, qua statuit universis de Christo Prophetiis duplicem inesse sensum; primarium qui ad historiam temporis quo editae sunt, referendus sit; secundarium, ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

significationem, vel obscuram ac multiplicem. Prioris generis est celebre Danielis de Christi interitu prædictum. Tale & illud Osæ: *Dies multos scædunt filii Israël sine rege, & sine principe, & sine sacrificio, & sine altari, & sine Ephod, & sine Theraphim.* Occulta inest & implicata venturorum prædictio istis Itæ: *Et dixit Dominus ad me: Sume tibi librum grandem, & scribe in eo stilo hominis: Velociter spolia detrahe, cito prædare.* Et his quoque ejusdem Prophetæ: *Habitabit lupus cum agno, & pardus cum budo accubabit: vitulus, & leo, & ovis simul morabuntur, & puer parvulus minabit eos: vitulus & ursus pascentur; simul requiescent catuli eorum: & leo quasi bos comedet paleas.* Hanc quam proponimus Prophetiarum divisionem manifeste amplectitur Origenes libro primo contra Cellsum: *λεκτηρον οὐδὲν πολλοὶ θεωροῦσι πανόρατον θεωροῦντες ἀπὲρ ἑαυτῶν, οἱ μὲρ δὲ ἀνιγνόμενον, οἱ δὲ δὲ ἀλλήλοισι, ἢ ἀλλὰ ἕτερα, πρὸς δὲ καὶ ἀπολεξή.* Primo igitur dicendum est, multos Prophetas res ad Christum pertinentes omnibus modis prædixisse; alios quidem per ænigmata, quosdam per allegoriam, vel alio modo; nonnullos etiam apertis verbis. Ænigmata interpretor signa; allegorias vero vaticinia, quibus multiplex subest significatio. Sed de variis hinc prædictionum generibus uberius infra tractabimus. Nunc id tantum Lector admonendus est, in his testimoniis geminam significationem, manifestam aliam, aliam latentem complexis, tenendam hanc esse regulam, ut quotiescumque sensus obvius & ex orationis contextu efflorescens, præ se fert absurdum aliquid, vel Legi divinæ, aut Scripturæ sacre repugnans, tum insuperhabeatur & spernatur ille sensus, nec in cortice Lector hæreat, sed reconditam sententiam enucleet, & evolvet.

IV. Minime vero probare possum Hugonis Grotii, viri de sacris literis cæroquin egregie meriti, sententiam, qui Matthæi locum quemdam interpretans, pertinentes ad Christum prædictiones, non aliquas, quod pateremur, sed univerſas, primum quemdam & proprium ac proximum sensum, ad historiam ejus temporis, quo proferebantur, referendum involvere docet, secundarium vero & mysticum ac allegoricum & remotum, ad Christum. Hoc, inquam, in multis verum esse fatemur, velut in illa prædictione Jeremiæ: *Vox in excelsis audita est lamentationis, luctus, & stertus Rachel plorantis filios suos, & nolentis consolari super eos, quia non sunt:* quibus & calamitates hoc tempore Bethlehemitis à Babyloniis illatæ significantur primum, deinde & aliæ ab Herode inferendæ prænuntiantur. Hujusmodi & illud est, *Ego ero ei in patrem, & ipse erit mihi in filium:* quod de Salomone prædictum à Deo per Nathanem, ad Christum sine hæſitatione refert Paulus in Epistola ad Ebræos. Aliud quoque nobis exemplum suppeditat Hieronymus: *Hic est mos Scripturæ sanctæ, inquit, ut futurorum veritatem præmittat in typis, juxta illud quod de Domino Salvatore in septuagesimo primo Psalmo dicitur, qui prænotatur Salomonis, & omnia quæ de eo dicuntur, Salomoni non valent convenire. Nec enim permansit ille cum Sole, & ante Lunam generationis generationum, neque dominatus est à mari usque ad mare, & à flumine usque ad terminos orbis terrarum, nec omnes gentes servierunt ei, neque ante Solem permansit nomen ejus, nec benedictæ sunt in ipso omnes tribus terre, neque omnes gentes magnificaverunt eum. Ex parte autem, & quasi in umbra, & imagine veritatis in Salomone præmissa sunt, ut in Domino Salvatore perfectius implerentur.* Verum alia esse pertendo Prophetarum oracula, quæ Christum mere respiciant, ad ea vero quibus edita sunt tempora, nulla quantumvis coacta ac violenta expositione queant detorqueri: cujusmodi sunt prædictiones, Jacobi Patriarchæ de abrogando sceptro Juda, cum venerit Christus, & Danielis de Christi adventu post hebdomades septuaginta. Tale est & illud Zachariæ: *Et appenderunt mercedem meam triginta argenteos.* Et dixit Dominus ad me: *Proſice illud ad statuarium, decorum pretium, quo appretiatum sum ab eis. Et tuli triginta argenteos, & projecì illos in domum Domini ad statuarium.* Inusitata illa Prophetarum acta, quæ Dei jussu fiunt, futurorum fere signa esse constat ex allatis paulo superius exemplis. Hujusmodi esse & hoc Zachariæ certum est: cui ecquodnam aliud contigerit πλῆρομα, quam cum à Juda Christus venditus est, comminisci Grotium non posse puto. Simile est & istud ejusdem: *Exulta satis, filia Sion; jubila, filia Jerusalem: Ecce rex tuus veniet tibi justus & Salvator: ipse pauper & ascendens super asinam & super pullum filium asinae.* Ostendat Grotius regem aliquem Juda, justum, Salvatorem, pauperem, asina vectum, pullo subsequente, Hierosolymam inisse, non repugnabo. Simile & illud Davidis: *Et dederunt in escam meam fel, & in siti mea potaverunt me aceto.* Dicat Grotius ecquando felle paltus fuerit David, vel acetum biberit. Clarissimum vero præ reliquis istud ejusdem: *Foderunt manus meas & pedes meos, dinumeraverunt omnia ossa mea. Ipsi vero consideraverunt, & inspexerunt me: dividerunt sibi vestimenta mea, & super vestem meam miserunt sortem.* Quæ quem locum obtinere possint in historia Davidis, non intelligo. Scio hæc commentitiis quibusdam allegoriis obtundere conatum esse olim Theodorum Mopsuestenum, sed vanis adeo

genus prædictionum per verba.

Oic. 3. 4. lla. 8. 1.

lra. 11. 6, 7.

Explicatur duplex Grotii sententia; prior qua statuitur universis de Christo Prophetiis duplicem inesse sensum; primum, qui ad historiam temporis quo edita sunt, referendus sit; secundarium, qui ad Christum referendus sit.

Jer. 31. 16. Reg. 7. 14. Ebr. 1. 5. Hier. in Dani. 11. 12.

Zach. 11. 13.

Zach. 9. 9.

Psal. 68. 14.

Psal. 21. 18.

19.

& frivolis, ut sententia nostrae veritatem adstruant potius quam destruant. Plura afferre possem, sed ista sane vim Prophetiarum satis defendunt, quam Grotii opinio labefaciat.

altera, quae negat praedictionibus vim argumenti inesse.

V. Eandem vero penitus infringit, cum ait vaticinia haec, non in vim argumenti proprie adhiberi, sed ad illustrandam atque confirmandam rem jam creditam: quod perinde est ac si diceret, ad Christianam fidem probandam infirma esse & invalida, ornatus vero tantum, & fovendae Christianorum pietatis gratia, sic tanquam quasdam Veteris & Novi Testamenti convenientias, a piis & ingeniosis hominibus excogitatas, & utrumque accommodatas, observari & proferri, cum nihil ad ponenda fidei fundamenta profint. Quae doctrina, tanti viri pace dixisse liceat, parum certe abest ab impietate, & tota Socini fermento turget. Ejus siquidem discipulus Smalcus capite nono De divinitate Jesu Christi, in eandem prorsus conspirat sententiam, quam & iisdem fulcit rationibus. At aliter sentiebat Augustinus, qui adversus Faustum Manichaeum Prophetarum praedictiones respicientem disputans, non fidem Christi miraculis & resurrectione comparatam, vatum Prophetis confirmandam esse censuit, sed a vaticiniis potius Prophetarum ordiendam esse fidem, ad absconditos deinde sapientiae & scientiae thesauros penetrandum esse existimabat: Ea ipsa, inquit, est simplex fides, qua credimus, antequam cognoscamus supereminentem scientiam caritatis Christi, ut impleremur in omnem plenitudinem Dei, non sine causa dispensationem humilitatis ejus, qua humanitas natus & passus est, a Prophetis per prophetica gentem, per propheticum populum, per propheticum regnum tanto ante praedictam. Tum: Ibi sunt omnes thesauri sapientiae & scientiae absconditi, qui nulli aperiuntur, si sibi per maternam carnem trajectum cibum, id est per Apostolica & Prophetica ubera lactis alimenta contemserit. Demum concludit: Non ergo quod dicimus necessariam simplicem fidem, contrarium est ei quod dicimus, ut Prophetis credatur: magis enim ad hoc pertinet, ut Prophetis credatur, priusquam purgata & roborata mente possit intelligi, qui per Prophetas sic loquebatur. Idem alibi: Quid est Christus? dicit Paganus: cui respondemus, Quem praenuntiaverunt Prophetae. Nempe Paganus Christi notitia & fidei rudimentis imbuendum, adire vult & consulere Prophetas. Alio item loco totam

August. adv. Faust. Man. lib. 11, cap. 46.

August. Tract. 37. in Joh.

August. libr. 1. De consens. Evang. cap. 11.

Euseb. Praep. libr. 1 cap. 3.

Lact. Inst. 1. cap. 3.

Orig. contr. Cell. libr. 1.

Orig. contr. Cell. libr. 2.

Ebraicae Republicae administrationem, Christi prophetiam fuisse docet: Cui prophetae venturo, inquit, gens una deputata est, cujus Republica tota administratio prophetia esset illius Regis venturi, & civitatem caelestem ex omnibus gentibus condituri. Aliter sentiebat & Eusebius, cum scriberet: ἡ μὲν τὸ πρῶτον τῆς καθ' ἡμᾶς ἀληθείας διαδέχεται, ἡ δὲ δευτέρα ἡ ἐβραϊκῆς γραφῶν μαρτυρεῖ, ἐν αἷς τοῦ μωϋσέως ὄντων ἑστῶν οἱ παρ' ἑβραίων ἀποφῆται τῶν ἡβραίων ἐπαγγελῶν πάντῃ τῶν ἑβραίων βίω κηρύσσωντες, ὁμοῦσι δὲ τῆς τῆς ἀποστολικῆς ἐπιπέρας, & τῶν εἰς ἀβελῆου ἀπὸ παραύτων ἀποστόλων. Non levis est probatio veritatis, quam tuetur, Ebraicarum litterarum testificatio, in quibus cum ante multos annos Ebraei Prophetae bonorum promissionem omni mortali generi praedicaverint, nominatim Christi appellationis meminerunt, ejusque adventum ad homines vaticinati sunt. Itaque oraculis praecipue Prophetarum dogmatis Christiani veritatem in libris De evangelica demonstratione adstruxit. Aliter sentiebat Sylvester Papa, qui in disputatione cum Judaeis Romae habita, quam Historiae suae Cedrenus inferuit, hoc uno prope modum argumento, quod ex Prophetiarum eventu ducitur, Christianorum causam tuebatur. Aliter sentiebat Constantinus Imperator, qui cum colloquio huic interesset, sic Judaeos affatus est: εἰ τὰ αὐτῶν ταῖς ὑμῶν αἰετῶν ἀντιβίβλους, ἀποστολικῶν ἀποφῆται, ὅ ἰσραὴλ, ἡβραϊκῶν ἐπιπέρας ἐπιπέρας, ἀπὸ καθ' ἑβραίων ἀποφῆται ἐπιπέρας. Si haec vestris continentur libri, frustra, ὁ ἰσραὴλ, contradicimus, ob ea quae passus est Christus, quae ordine praedicta in Christo completa sunt. Aliter sentiebat Lactantius, cum sic quemdam Christianae religionis adversarium alloqueretur: Discite igitur, si quid tibi cordis est, non solum idcirco a nobis Deum creditum Christum, quia mirabilia fecit, sed quia vidimus in eo facta esse omnia, quae nobis annuntiata sunt vaticinio Prophetarum. Et rursus: Non igitur suo testimonio (cui enim de se dicenti potest credi?) sed Prophetarum testimonio, qui omnia quae fecit ac passus est, multo ante cecinerunt, fidem divinitatis accepit. Aliter sentiebat Cyprianus, cum testimonia e Libris sacris adversus Judaeos colligens scriberet in Praefatione ad Quirinum profuturas ei praedictiones Prophetarum, ad prima fidei lineamenta formanda. Aliter sentiebat Origenes, cujus haec verba sunt adversus Cellum: τὸ μᾶλλον ἡβραϊκῶν ἀποφῆται, ὅ ἰσραὴλ, ἀποφῆται, οἷς ἐπιπέρας, ὅτι ἀποφῆται ἀποφῆται ἀποφῆται, ὅ ἰσραὴλ, ἀποφῆται, οἷς ἐπιπέρας, ὅτι ἀποφῆται ἀποφῆται ἀποφῆται, ὅ ἰσραὴλ, ἀποφῆται, οἷς ἐπιπέρας. Omnium quae ad astringendam Christi fidem adhiberi possunt argumentorum maximum hoc est, quod praedictum fuit a Prophetis qui apud Judaeos fuerunt, tum Mose, tum & iis qui Mose vel recentiores fuerunt, vel vetustiores. Idem etiam probationem quae fit per Prophetarum praedictiones, ἡβραϊκῶν ἀποφῆται, Validissimam demonstrationem appellat. Aliter sentiebat Tertullianus, qui librum suum adversus Judaeos hac absolvit